

Curierul

Piatra-N. 11 Iunie 1928

ANUL I No. 15

APARE SĂPTĂMÂNAL

SUB DIRECȚIUNEA D-LOR

D. L. Stăhiescu și C. M. Turcu

REDACȚIA și ADMINISTRAȚIA

Strada Apele Minerale No. 8

Parinții și șc. secundară

Intotdeauna, către sfârșitul anului școlar și mai ales în preajma examenelor, se manifestă nemulțumirile părinților acelor copii care cad învinși în lupta destul de grea pe care o duc: unii pentru adevărata cultură, alții pentru simpla dobândire a unui certificat.

Toate aceste, nemulțumiri, în asemenea cazuri se îndreaptă numai și numai împotriva școlii, cele mai multe în surdina, unele chiar pe față.

Motivul? La toți același: odraslelor lor au fost persecutate.

Așa să fie oare?

Să ne fie permis a face următoarele observații:

În cele mai multe menaje minciunile convenționale sunt dogmă.

Soțul, în urma unei întârzieri dela orarul menajului, scapă cu o minciună. Mamele, deși de cele mai multe ori văd greșelile copilului, ca să nu turbure atmosfera liniștită a căsniciei, le trec adeseaori cu vederea și la întrebările tatălui, le acopăr aproape întotdeauna tot cu o minciună. La rândul său, copilul, când, ispitit de colegi răi, fuge dela școală, acopere, acasă, acest fapt cu minciuna. Deasemenea când capătă o notă rea spune că a căpătat o notă bună.

Parinții îi dau crezare și nu se mai deranjează până la școală ca să afle din gura profesorilor adevărul adevărat.

Și dacă la lucrările scrise poate fi mai ușor controlat de părinți, elevul, spre a scăpa de eventuale sancțiuni, rupe teza spunând că a pierdut-o.

Dar ce să mai zicem de părinții cu domiciliul departe de școală și fără corespondenți conștiincioși, cari să supravegheze cum se cuvine pe copiii încredințați lor.

Trebuie să se știe că școala își face complet datoria. Profesorii destul de bine pregătiți, unii chiar prea învățați, sunt la înălțimea misiunii lor.

Ca atare părinții ar trebui să judece mai serios:

În cei șapte ani de-acasă, cultivat-au ei oare destul în sufletele copiilor lor simțiminte alese, alcătuit-au ei temelii caracterelor pe care școala secundară să poată clădi mai departe cultura trebuitoare?

În asemenea situații trebuie ca un părinte să fie prea cult pentru ca să-și dea seama că viziunea lui a fost clădită pe un pedestal himeric și, în fața realității, să nu se supere.

În actuala tendință de normalizare a școlii—câci și aceasta a avut de suferit mult de pe urma războiului—se observă o selecționare cât mai reală a valorilor.

Parinții trebuie să știe că numai copiii bine crescuți și cu deosebite aptitudini vor putea reuși. Ceilalți trebuie supravegheați îndeaproape și aceasta nu se poate face decât printr-o conlucrare cât mai strânsă între părinți și școală.

Școala își dă seama de enormele sacrificii pe care le fac unii părinți pentru copii lor.

Totuși pentru dreptate calcă în picioare mila.

GR. CAPȘA
DIRECTORUL LICEULUI

COMUNICATE. SCUZE. DECLARAȚII. DIRECTORII

de C. N. TURCU

DE GAZETE

Nu intră în obiceiul meu să arunc, asupra nimănui, cuvinte grele. Cei ce mi-au urmărit activitatea, au observat, desigur, acest lucru. Dar nu e mai puțin adevărat că nu pot trece sub tăcere anumite fapte care jignesc bunul simț, care ultragiază opinia publică și care batjocoresc—nerușinat—sentimentele naționale și morale ale acestui popor pașnic.

Incidentul provocator dela cimitirul eroilor ne e destul de cunoscut. După el a urmat un comunicat. Apoi o scuză în ziar. Și o scrisoare deschisă.

Se părea că totul se va potoli. Dat fiind că faptele se regretau „sincer”—(cu mai multă ori mai puțină bunăcredință...)

Dar nu au trecut nici două zile și alte provocări, alte insulte, alte batjocuri au fost scuipate, printre dinți, de profanatorii sufletului românesc! De data aceasta asupra armatei și a conducătorilor ei—deci asupra a tot ceea ce are țara aceasta mai scump și mai sfânt!

Să analizăm faptele.

Comunicatul oficial al populației evreiești—*«regretând sincer!»* (o, cât de sincer!) incidentul petrecut cu ocazia comemorării eroilor la cimitir—și desolidarizându-se *«de cuvintele nepotrivite ale vorbitorului»* se complăce, totuși, în echivoc: *«Numai lipsa de experiență și o nefericită inspirație a putut crea neplăcutul incident»*.

A! Care vasăzică intenția n'a lipsit! A lipsit numai „experiența” și „inspirația fericită” a celui ales! Niciodată, sunt sigur, nu are să-și ierte comunitatea israeliților (această organizație de vastă francmasonerie

care dispune de atâtea forțe oculte!) greșala, imprudența de a trimite, să vorbească în numele ei, pe un nefericit și inconștient tâmp... când are la dispoziție atâtea specimene mult mai bine „experimentate” și mai „fericite inspirate!”

Ce lamentabile sunt scuzele miorlăitoare, de milog, ale... doctorului Grünstein!

«Stimate domnule Prefect! Scrisoarea aceasta este, oarecum, tardivă căci trebuia scrisă încă ieri» (va să zică doctorul a ezitat 24 de ore dacă trebuie s'o scrie ori nu!) *«Nu am vrut... să jignesc pe nimeni... Nu am voit să semăn discoraie... Nu vreau să semăn ura, nu vreau să ascut resentimentele...»*

Nu a voit nimic din toate acestea doctorul... și, totuși, le-a făcut pe toate...

Ce vină își recunoaște „nefericitul inspirat” la căpătâiul mormintelor eroilor... evrei?

«Reflecând asupra mijloacelor de expunere... recunosc, nu au fost potrivite... constituie o greșală. O recunosc».

Atât numai? Cu alte cuvinte doctorul găsește destul de potrivit ceea ce a spus. Numai mijloacele de care a uzat au fost nepotrivite! Am înțeles. Ar fi avut, adică, nevoie de presa Rothermeer-istă și de un aparat de radio pentru Budapesta, Moscova și America...

...A transforma însă o greșală bine intenționată (sic) într-o vină gravă. Îmi permit să cred că nu o veți admite... domnule Prefect!

Ați ghicit ce îndrăznește să-și per-

continuare pe pag. 2-a

Congresul presei latine, ținut nu de mult la București, a fixat—prin d. de Waleffe—principiul ca directorii periodicelor și mai ales ai cotidianelor să fie ziariști de profesie asimilați sindicatului ziariștilor sau cel puțin consecvenți normelor lui directrice.

Presă, această a patra putere în Stat, nu este arena de pe care epave ale societății pot stropși balele venalității lor, ci este templul curătelor convingeri spre desăvârșirea patrimoniilor naționale, spre însăși prosperitatea țării.

Nu oricine poate fi „gazetar” căci nu oricine poate sluji, în odădii, în acest templu.

Nu este de ajuns să fii tipograf și să ai o tipografie, pentru că magherița ta să poată fi și oficina unei gazete.

Un tipograf sau un jidan proprietar de tipografie, nu poate fi și un director de gazetă.

Directorul trebuie să fie un profesionist (al ziaristicii).

Directorul culegătorilor, zețarilor și ucenicilor, nu se poate erija în director de gazetă.

Este cazul tipografului Löbensohn înălțat (proprio motto) ca director al „Telegrafului”.

O jidodie vine la tipograf, făcându-se forte să „njure cât mai bine. Și jidodia s'a ncmetat să batjocorească întreg corpul ofiteresc, prin comandantul lui local.

Sancțiuni?

Ce sancțiuni?

Jigodiile nu merită decât o sancțiune: la stălp!

Pentru prestigiul presei, cerem stăpînirea foaiei jidovești și revenirea directorului ei la rangul verificat de tipograf.

Scuza noviciatului este mai mult decât ridiculă.

Dacă autoritățile nu se sesizează vor lua însuși—in afară de ele—cei palmuți.

A bon entendeur, salut!

COLIN

Vitesda

Vitesda... apă minunată și tămăduitoare... Imprejurul tău; „ședea multă vreme de bolnavi: orbi, șchiopi, uscați, așteptând mișcarea apei, că inger la vreme se pogora în scaldătoare și tulbură apa, iar care intra întâi după tulburarea apei, se făcea sănătos, ori de ce boala era cuprinsă” (Ioan V.).

Cu ochii plini de lacrimi, privea spre undele liniștite ale apei tale și aștepta momentul solemn slăbănogul—ce multă vreme avea—... în chinurile sale! Paralizia tăcuse din trupul lui un schelet ce putrezea lângă zidurile umede, frământându-și mintea cu gânduri amare și comentând egoismul oamenilor care-l osândeau fără pic de îndurare la atâtea suferințe...

Grozavă trebuie să fi fost exegeza pe care slăbănogul o aplica psihologiei oamenilor ce treceau pe lângă el fără să-l zărească... fără să-i dea o mână de ajutor și să-l bage în scaldătoare.

Dar iată, vuet de gloate răzbate din depărtare, ascultă... larma se apropie, o lumină i se aprinde în suflet—Iisus se apropie de el—și la

întrebarea Mântuitorului: *«Vrei să fii sănătos?»*, răspuns-a slăbănogul: **Doamne, om n'am că dacă se va tulbură apa să mă bage în scaldătoare, până când eu merg altul înaintea mea se pogoră.**—Zi-sa Iisus lui: *«Școala-te, ia-ți patul tău și umblă; și îndată s'a făcut sănătos omul»* (Ioan V.).

Doamne, cât de mult s'a tulburat marea vieții sufletești de după război de vânturile năprasnice ale materialismului ucigător de sentimente superioare! La Vitesda se coboră inger din cer și tulbură apa spre a produce vindecare; dar în marea vieții prezente, duhuri satanice se pogoră și tulbură sufletele popoarelor liniștite...

În tulburarea apei eră nădejdea tuturor sdrobiților și nenorociților înfrânți de lupta grea a vieții; iar astăzi atăția pescuesc în atmosfera tulbură, se folosesc de acest vâl întunecos și pun la cale: insulte, calomnii, mijloace de îmbogățire din câteva lovituri, jafuri, delapidări și tot felul de atacuri bestiale....

O, fericite vremuri când—Vitesda—producea bucuria vieții! Cât bine ai produce tu astăzi, în sufletul mo-

dern încărcat peste măsură de păcate..

Ești necesar acum să fii așezat în mijlocul fiecărui sat, în centrul tuturor orașelor căci multe slăbiciuni ai avea de vindecat....

Noi cei din jurul acestui ziar legați prin sânge de suferințele și aspirațiile neamului românesc, cu inima curată, mărturisim că: considerăm coloanele „Avantului” undele tămăduitoare ale unui mic „Vitesda” răsarit în județul nostru și în virtutea puterilor cu care ne va ajuta Iristos vom duce în undele acestei ape binefăcătoare—la momentul oportun—pe toți aceia care nu se pot vindeca pentru că „om n'au care să-i ajute la a-cesta”.

Efectul tămăduitor al apei noastre a început a se arăta: s'au dat declarații formale deocamdată de unul care s'a vindecat de orice boala era cuprins.... Preot, M. GAVRILESCU

Chestiunea incidentului dela cimitirul israelit

nu poate fi trecută cu vederea. Pentru lămurirea deplină a cititorilor noștri asupra gravității acestui fapt, dăm publicității constatările făcute de o persoană care a fost de față în acele momente.

Cu ocazia comemorării zilei Eroilor, Joi 24 Mai a. c., Regimentul 15 Inf. întreg - ofițeri și trupă - însoțit de o imensă mulțime din toate straturile societății, oficialitățile locale, reprezentanți ai minorităților existente în oraș și județ, au luat parte la grandioasa festivitate care a avut loc pe câmpia Borzogheanului în fața cimitirului Eroilor creștini.

Acolo au rostit cuvântări frumoase și pline de avânt eroic, mai mulți cuvântători aleși ai oficialităților, preamărind actele de vitejie a tuturor aceluia ce prin faptele și suferințele lor au știut să se ridice până la înalțimea aureolei de erou, lăsând în legenda veacurilor o urmă luminoasă pe care trebuie să o calce generațiile viitoare.

Nu s'a făcut politică din aceste cuvântări; nu s'au bărfit actele joshnice și nici lașitatea aceluia ce intră din întâmplare în compunerea neamului românesc, ci în uitarea de sine, toți au ridicat cântări de slavă și mărire gigantilor ce au făurit România-Mare.

Într-o atmosferă sublimă s'a terminat această festivitate, după care aproape întreg cortegiul s'a dus la cimitirul israelit, pentru același lucru.

Acolo, după ce a vorbit frumos d-l Barid, la cuvântul Doctorului Grünstein și citește un discurs analizând la început eroismul ostașilor evrei ce dorm sub pietrele din preajma mulțimii, apoi, fiindcă fierbea în el dorința de pomegnire și răzbunare a neamului întreg, a început să citească mai departe următoarele:

Eroi, ați luptat cu baioneta împotriva tunurilor și cu mâinile împotriva mitralierelor.

Dar tot la mormântul vostru avem curajul să facem să se audă glas de plângere, glas de acuzare.

Nu se așezase bine pământul pe trupurile voastre, când glasul de pomegnire a început a răsună și nu s'a găsit nimeni care să încerce să-l desmintă.

Oficialitățile cuprinse de această obrăznicie, se mișcă, se frământă, se întreabă, dar cuvântătorul inconștient, se face că nu observă și vrea să continue.

D-l Colonel Fotin, C-dantul Garnizoanei, îi oprește să mai vorbească. Intervin atunci oficialitățile evreiești în cor, să-l lase să continue că-și va reveni. D-l Col. Fotin, intransigent, nu mai permite continuarea discursului și ordonă D-lui Căpitan Buleu Ioan să vorbească în calitate de delegat al garnizoanei Piatra-N.

Întreaga cuvântare scrisă, în original, a Doctorului Grünstein, este luată de D-l Comșa polițaiul orașului pentru a servi la cercetările ce se vor face posterior.

Apoi întreaga mulțime de evreie se schimbă la față, se pierde și înghețe în sec că restul cuvântărilor, contrar dorinței și sentimentelor ei, a fost oprit a se citi.

Și iată Români ce voia să mai citească Doctorul Jidan Grünstein (copie după discursul său).

În schimb, în țara pentru care voi v'ați jertfit, în țara voastră s'a organizat prigoana contra fraților și fiilor voștri; au fost alungați din școli, s'a semănat împotriva lor ura și batjocura.

Și s'au cules roadele: A venit Oradea, marele nostru doliu și a venit durerea nu mai puțin mare a

profanării mormintelor a lor noștri, aici chiar alături de voi.

Este însă în concepțiunea acelei păături care conduce interesele țării o greșală, socotind prezența noastră aici, dăunătoare. Întreține de decenii o luptă când surdă când orolentă împotriva-ne, luptă care și în trecut ca și altă dată a deservit interesele adevărate ale țării.

Aceste frumoase și inofensive fraze avea de gând să mai rostească D-rul Grünstein, după care desigur că, convenea tuturor celorlanți jidani adunați în juru-i, să revină la sentimentele nobile și deci la subiect.

Ce și-au zis jidani: Să le tragem creștinilor un sichiș și apoi să le mângâiem pielea cu vorbe dulci și cu sentimente de ale lui Iuda.

Inteligentă tactică și iscusită concepție de laș!

Odioasă mușcătură și stupidă rațiune de năpărcă!

Nerecunoșcătoare nație și perversi reprezentanți ai ei!

Neastâmpărat și răzbușător popor al lui Iuda!

Și de toate acestea, luați seama că nu știau oficialitățile nimic!

Cum se poate această enormitate și această imprudență? Blestem celor ce mint, ascunzând adevărul!

Căci, cum se poate ca Grünstein să nu fi făcut cunoscut intențiile sale și altora, când el venise deja pregătit de acasă!?

Și dacă n'au știut ce vroia să vorbească Grünstein, atunci de ce oficialitățile evreiești au intervenit să fie lăsat să continue că-și va reveni, atunci când D-l Comandant al Garnizoanei a oprit pe Grünstein să continue?

Nu este aceasta o probă evidentă că toți evreii, probabil prin sinagoga lor, unde se ascunde și se face o propagandă subversivă, intensivă și foarte primejdioasă statului român au luat cunoștință de ceia ce avea să vorbească Grünstein, motiv care explică și aglomerarea populației evreiești cu această ocazie?!

Și atunci de ce se mai scuza comunitatea israelită prin comunicatul Reformatorului și populația evrească prin alt articol în corpul aceluiași ziar local?!

Știm. Pentru a evita o eventuală reacțiune.... Desigur.

Dar este în zadar! Otrava este deja aruncată; din fericire însă nu o va bea poporul român.

Ș'apoi să te mai plângi pașnice popor Evreu de asupririle poporului românesc! Să te plângi, să strigi, să țipi să te audă și Liga Națiunilor și a Apărării drepturilor omului.

Să te plângi și chiar să plângi cu lacrimi, căci pentru imprudența greșelilor fiilor și reprezentanților tăi, numai tu meriți pedeapsă.

Iar tu popor român, prigonitor și aspru profanator de tot ce-i sfânt, să te resemnezi în propria ta țară că atmosfera viciată de mirosul pestilențial al străinului, ești forțat s'o inspiri, fără să uzezi de mijloace de primenire.

Pii însă atent și ia aminte de nu te înduioșă de lacrimile de crocodil ale lui Iuda, căci acestea formează otrava sufletelor înduioșătoare.

Spectator

COMUNICATE. SCUZE.

DECLARAȚII

(continuare din pag. 1-a)

mită a crede doctorul - nu? Greșește într'adins și... nu e vinovat de „greșala bine intenționată” pe care a comis-o!

...Și doctorul Grünstein a fost declarat iresponsabil prin certificatul (de sanatate mintală) dat de comunitatea israelită...

Vinovatul adevărat? Noi credem, totuși, că e tot comunitatea; care a lăsat și lasă încă, mai departe, (cazul Telegrafului - cea de a doua provocare: sacrilegiu armatei noastre) să fie reprezentată, în diversele-i manifestări, de indivizi pe care - dacă e strânsă cu ușa - îi declară sentențios: inconștienți, neexperimentați, neisprăviți, etc... Vin apoi cunoscutele vâlcăreli personale!

Ce idioată este scuza directorului dela Telegraful: îngăimeală neroadă și contrazicere confuză și ipocrită! După ce declară că a lipsit dela redacție în ziua imprimării articolului incriminat, vine și cerșește mila și îndurare d-lui Colonel Iordănescu și onorabilului corp ofițeresc... „rugându-i să binevoiască a-mi ierta greșala ce am făcut prin acea nepotrivită publicație... manifestare nechibzuită a unei judecăți subrede... care provoacă jignire și indignare tuturor... foaia noastră fiind condusă de oameni începători (recte; incapabili și tâmpi N. A.) în ale ziaristicii...” etc.

Adică, domnilor ofițeri! „Fie-vă milă și pomană de niște...”

Așa glăsuiește d-l Löbensohn, directorul Telegrafului!

Nerozii și-au dat un autocertificat! Sarcina noastră este ușurată. Nu mai e nevoie de nici un comentariu.

Trebuie trecut la fapte: Afară cu tâmpiții, incapabili, nepregătiți și toți nechemafii din sanctuarul sfânt al presei! Afară cu profanatorii sufletului național!

Tânguirile lor lamentabile, svârcoirile lor la pământ ca niște viermi odioși, comunicatele, scuzele, declarațiile, etc... toate nu sunt decât schelălăit jalnic al milogilor.

C. N. TURCU

Citiți și răspândiți

„AVANTUL”

Pictorul Aurel Băescu.

«... mi-ar place mult ca expoziția ta să nu aibă avea reproșabilă înmălașia de burgheză care se dăruiește numai pentru ofițerul stării civile, ori numai pentru zilele de împărțisanie...»

Întâind în expoziția ta, mi-ar place să simt că te-am surprins în desordinea atelierului tău, unde stau, dearbina, încercările tale neisprite, neîmăsurabile tale grele, scrișurile tale de durere cu și chinul tău de victorie.

Pentru mine pictorul este un fenomen curios, a cărui operă nu o pot nici înțelege nici savura când îmi este prezintată cu o profesorul selecție. Adeseori, într-o lucrare aparent nedeterminată, este mai multă voluptate plastică decât într-o operă aparent deservită. » (George de Sannois)

Pictorul Aurel Băescu nu mi-e cunoscut decât din vedere. Și nici, până acuma, nu am avut posibilitatea să-i văd opera. Totuși, nu știu de ce, până

Fără titlu

Unii se distrează...

- Hai noroc!

- Noroc!

- Ce mai faci?

- Ce să fac...

- Ce mai gândești?

- Ce să gândesc...

- Cum o duci?

- Cum s'o duc...

- Încotro?

- Păi... încotro?

- De-acu'... ne'ntoarcem?

- Ne'ntoarcem...

Și doi domni, întâlniți în fața librăriei „Munca”, fac stânga'nprejur și cu pași domoi o iau spre „Victor”.

Merg alături și amândoi, tac.

Ajung în dreptul bulevardului spre gară.

- Ne'ntoarcem iar la deal?

- Ne'ntoarcem...

Ajung la librăria „Ionescu”.

- Ne'ntoarcem la vale?

- Ne'ntoarcem...

- Azi e calduș...

- Da... e calduș...

- Și-i nădușeală...

- E nădușeală...

- Poate c-a ploua la noapte...

- Poate o plua...

Au ajuns iar în dreptul bulevardului.

- Ne'ntoarcem la deal?

- Ne'ntoarcem...

- Ce zici de primăvara asta păcătoasă?

- Ce să zic...

- Urâtă primăvară!

- Urâtă...

- Cine știe ce vară vom avea!

- Cine știe...

- Facem un tur la parc?

- Facem...

Până au ajuns în dreptul parcului, nori groși s'au adunat pe valea Bistriței și anunțau parca o plimbare de-asupra orașului.

- Mi se pare că vine o ploaie...

- Și mie mi se pare...

- Ne'ntoarcem?

- Ne'ntoarcem...

- Sunt cam obosit...

- Și eu...

- Hai să bem o bere...

- Hai!

Norii s'au împrăștiat, iar cei doi domni întârziți în fața „Mincei” au intrat la „Comiso” la o bere, să se mai distreze... discutând mai departe chestii importante... și importante chestii de ordin enciclo-nimico pedic...

Costache

ERPETUAREA DE ALULUI

Cu ocazia împlinirii a zece ani de la partea lui Cosbuc—poetul, care a cântat nimeni altul sentimentele sănatoase și apezi ca apa de izvor ale neamului nostru—coloane lungi, formate din „Balade și lile”, „Fire de tort” etc. în ediție de sărbătoare, decorau vitrinele tuturor librăriilor în Capitală.

În mijlocul lor se înalță chipul lui, cu brațdată de suferință, cu privirea ascuțită, străpungând nemărginirea...

Cosbuc n'a făcut din simțirea lui—din durerile și plăcerile personale—centrul simțirii nemești. A fost un extrospectiv. Diapazonul sensibil al foierului de peot din tinutul asăudului a înregistrat vibrațiile sufletului apei din care făcea parte, cu toată gama de sentimente și cu revolta ei senină ca unetel de vară.

A murit răpus de o moarte crudă, când tragedia noastră ajunsese la un **nod** al căm **desnodământ** se anunța dezastruos pe tunci.

Dar se pare că noi, Românii, avem un alt prea scrupulos, pentru moarte. Cel odată intrat în împărăția ei, nu-l mai rechemăm în amintire, decât foarte rar și atunci pentru foarte scurt timp.

Astfel, chipul lui Cosbuc a dispărut înaltă din vitrine, iar coloanelor—în haine de răbdătoare—ale operelor le-au luat locul cianul de cărți cu coperte cosmopolite.

În conferința sa de la Teatrul Național din Cluj asupra lui Cosbuc, Domnol O. Soga—succesorul fotoliului marelui poet la Academie—caută să analizeze cauza aruncării valului uitării peste memoria marilor sufletitori de idealuri. Domniasa ajunge la concluzia că odată idealul realizat—ceia ce le **fapt** înseamnă moartea idealului—impliet, cad în desuetudine și animatorii lui. Ceva paradoxal, dar totuși adevărat.

Care îndeplinirea idealului visat de generații are dreptul să aducă moartea oricărui deologii la noi? Să nu uităm că o **ceuce-tire** nu e decât preludiul înfruptării unui ideal. Partea grea este **conservarea**. Și cea mai bună chezie a durabilității unității noastre este conservarea integrității sufletului românesc, așa cum l-a cântat Cosbuc.

Infiltarea elementelor streine în sânul poporului și o **presă**, care n'are nimic comun cu structura sufletului nostru sunt cei doi agenți principali, cari caută să diferentiaze spiritul românesc și să facă din el o **impersonalitate** nedefinită.

Idealul nu s'a sfârșit și partea principală deuna începe.

Deviza noastră a tuturor să fie „**Separaarea neghinei din grâu**”.

Iar când greutatea vor face să ne sovăiească pașii vom evoca umbra marelui poet de dincolo de mormânt și vom împrumuta tanțele și fulgerele clăcășilor a-suprții de **descuri** din „**Noi vrem pământ...**”

VASILE DORNEANU

DUELUL

N. GURANDA—Col. CALMUSCHI

Mulți din cititorii noștri au auzit că d-l consilier comunal și deputat N. Alexandrescu-Guranda, a provocat la duel pe d-l Colonel Al. Calmuschi, deasemeni consilier comunal; dar nu cunosc pricinile pentru cari se războesc acești doi cunoscuți cetățeni ai orașului nostru.

Vrăjmășia dintre ei provine de la ultima ședință a cons. comunal local. Iată cum s'au petrecut faptele:

La ordinea zilei este în discuție cererea Fabricii de celuloză în construcție, de a i se vinde un teren lângă malul Bistriței.

La o altă ședință a consiliului s'a aprobat vânzarea.

Din interese, pe care nu le mai arătăm, s'a pus din nou în discuție această chestiune.

Vom spune cu acest prilej că la prima ședință a fost pentru vânzare toți membri consiliului, deci și d-l N. Guranda și ceilalți cons. liberali.

La o a doua ședință d-l N. Guranda a fost contra vânzării spunând că prima oară s'a înșelat, necunoscând existența unei legi dela 1870 specială orașului nostru.

D-l consilier Col. Al. Calmuschi luând cuvântul în replică, după ce combinate argumentele adus de d-l N. Guranda, spune că chestiunea are și o latură gîngășă, fiindcă un domn consilier a declarat d-lui Mircea Manolescu că vânzarea acestui teren nu se va admite de consiliu dacă nu va fi satisfăcut o anume persoană.

Cerându-i-se să arate numele persoanei, care a spus aceste vorbe, d-l Colonel Calmuschi a declarat că aceea persoană este d-l N. Guranda.

La aceste vorbe d-l N. Guranda a protestat spunând că sunt calomnii.

D-l Dușu Isăescu, consilier, a declarat că și d-sale i-a spus d-l Mircea Manolescu că d-l Guranda i-a declarat aceste vorbe.

D-l N. Guranda simțindu-se ofensat a provocat la duel pe d-l Col. Calmuschi.

S'au constituit martori, dar duelul n'a avut loc, de oarece d-l Mircea Manolescu, a publicat o scrisoare în ultimul număr al Reformatorului, în care declară că în adevăr d-l N. Guranda i-a spus, că pentru ca să treacă prin consiliu vânzarea cerută va trebui satisfăcut o anume persoană.

Astfel d-l Colonel Al Calmuschi a eșit din cauză.

TOT IN JURUL UNEI AGRESIUNI

— SE CER SANCTIUNI —

Cazul agresiei manifestată nu de mult împotriva d-lui O. N. Turcu de un individ care din nenorocire și prin grația vremurilor trecute—cum mărturiseste venerabilul și mult iubitul profesor, d-l Grigore Capșa—se intitulează student, este merit a pune, prin el însuși, o serie întreagă de întrebări factorilor chemați de sufletul românesc și de grija zilei de mâine să asigure creșterea unei bune și înțelepte conduceri pentru viitor scumpei noastre patrii.

Răul își are rădăcina—o cred—tocmai în indulgența celor cari au sprijinit astfel de elemente să ajungă să fie adevărați farseuri intelectuali, indivizi lipsiți de suflet, lipsiți de rațiune, neisprăviți periculoși, indicați prin numărul din ce în ce mai mare să imprime o nouă psihologie viitoarelor generații, psihologia violenței, a teroarei, a dezordinei, a anarhiei.

Cazul nu este simplu. Nu este unic. Piatra-Neamț a mai cunoscut ieșiri de acestea necotite.

Aceste cazuri sunt în plină creștere. Sistemul a luat ființă! Apașii zilei palmuesc zilnic, nestingheriți de nimeni și prin îndrăzneala lor care e mai prejos de orice calificare aruncă noroiul nerușinării în fața celor coplesți de bunătațe și de putere de iertare!

Și acum să revenim la chestie.

Spuneam mai sus că acest caz constituie o serie de întrebări. Cui sunt puse? În primul rând sunt puse studenților nemțene. Sufletul studenților e ultragiât. Ei trebuie să reacționeze. Președintele cercului are cuvântul. *Să fie eliminat pentru todeauna din cerc acest individ care prin barbaria comisă îndepărtează simpatia opiniei publice față de asociațiile studențești*. Avertismentul ne este dat. D-l Profesor Capșa, devotat de curând mizeriei cauze studențești ne spune clar: „Conștiința d-sale îi dictează să se oprească aici”. Unde? Vai nouă celor cari pierdem sprijinul și dragostea celor cari deabia ne îmbrățișaseră! Mare și îndreptățită deziluzie a încercat domnia-sa!

Apoi onoratul comitet cetățenesc de ajutorare studențească ar trebui să treacă la verificarea ajutoarelor acordate.

Bandiții, bătașii n'au dreptul la obolul public.

Prea huzuresc caracudele! Prea zburdă apașii! Prea multă indulgență! Mai mult încă.

Cred că ar fi nimerit ca să se ceară de către cei în drept Facultăților—recte Școlilor speciale—retragerea oricărui ajutor acordat indivizilor de categoria aceasta; bipezi neisprăviți tolerați și miluiți de nesfârșitul simt de caritate al îndelung răbdătoare opinii publice. Drojdia de azi și de mâine a societății n'are dreptul să se hrănească, n'are dreptul să trăiască cu pâinea aproapei.—Căci acest individ agresor, care spre necinste se intitulează student, primește obolul public pentru a-și putea desăvârși educația de apaș.

E o indulgență care întrece indolenta. Să se reacționeze. Studențimea demnă și cinstită comitetul de ajutorare, și Universitatea prin intervenția celor doi factori, opinia publică prin oprobriu și Justiția să reacționeze față de călău.

Deajuns cu răbdarea, și cu simpatia pentru bătași!...

Prea multă indulgență.—Să se înceteze cu acest sistem de tolerare, un fel de sistem care va mai naște vre-un Gaetan!

Const. N. Dobrea
Student

Cerere de Vânzare

D-l Vasile Bordeianu, funcționar la Primăria Piatra-Neamț prin petiția înregistrată la No. 15.400 din 8 Iunie 1928 la Tribunalul Neamț s. I a cerut scoaterea în vânzare prin licitație publică a imobilului proprietatea soților Fani și Nicu Veisman din Piatra-Neamț care se află situat în Strada Colonel Rosnovanu viza-vi de biserica Precista pentru neplata la termen a sumei integrale cu care li s'a vândut acel imobil.

Licitația va începe de la suma de 50.000 (cinci zeci mii lei).

IOAN TURNEA

AVOCAT

Str. Cuza-Vodă No. 254
PIATRA-N.

inuseților naturii țării noastre și a nuândoi sunt îndrăgostiți de chipurile răncrilor părguite de soarele șesurilor ori de figurile moșnegilor brăzdate de tăușul brutal al viscolului Iernii.

Amândoi pictorii sunt niște singuratici în lumea arogantă a celor alți... zugravi talentați. Dar tocmai pentru că sunt astfel sunt cei mai iubii și mai apreciați de cunoscătorii pătrunși de adevăratul bun simț artistic.

Acești pictori nu au oșcoală a lor proprie. Nu au ciraci cari să le perie redingota și nici nu au admiratori subțiți, subversivi, cari să-i slăvească în vederea obținerii unui certificat de talent.

Ei au numai laudele desinteresate și aprecierile celor mulți și anonimi, cari știu prețui adevăratul talent și pot judeca o artă adevărată, plămuită în limitele realității.

Și le ajunge aceasta.

Opera pictorului Băescu, expusă anul acesta e cât se poate de diversă: peisagii, portrete, flori, naturi moarte,

studii, etc.. Deși impresionist el știe să impace, atât de bine forma cu jocurile de lumină, încât tablourile lui par basoreliefuluri sculptate în culori. Execuția lor e, oarecum, rapidă, sigură, energică și plutește în conținutul lor un spirit de nervozitate ueliniștită.

Peisagiile lui Băescu, cari în expoziția aceasta sunt inspirate, în mare parte, din priveliștile minunate oferite de cursul Bistriței, sunt adevărate simfonii impietrite, în culori, pe care pictorul le-a surprins în acordurile valurilor furioase ce se lovesc de stâncile țărâmului, ori în gâlgăitul potolit al unui cot de gârle desprins din vârtejul șuvoiului. „*Bistrița în lumină*”, „*Plute pe B. strâș*”, „*Cotul Bistriței*”, etc.. sunt peisagii unde se oglindește lupta mută a apei cu stâncile, a plutașilor cu valurile și a priveliștei cu lumina.

Portretele pictorului sunt parcă, niște momente de adâncă psihologie umană, unde maestrul surprinde—subit—in expresia feței, în crispațiile buzelor, în adâncul ochilor, toată sta-

rea sufletească a modelului.. Bunătatea lui „*Moș Vasile din Probota*”, seninătatea „*Țobanu'ui din Gârcina*” liniștea „*Moșului cu palărie*”, suferințele întipărite pe fața „*Capului de bătrân în soare*”, atenția minuțioasă în migăleala lucrului a „*Cărpaciului*”, secretul fetelor șoptit șiret, la ureche, și surprins drăgostos, de bunica ce și sprijină barba în mână din „*Compoziție de capete*”, auto-portretele pictorului, toate, toate, sunt de o naturalitate și de o precie de culori și forme uimitor de reale.

Ai impresia, privind tablourile de mai sus, că le vezi mișcându-se ori că le vezi zâmbind așa cum le-a văzut Băescu când le-a surprins în culorile paletelor.

Floriile sunt vii, așa cum sunt, de obicei, în glastrele de pe masa noastră de lucru, ori de pe prevazul fetei restrei deschisă.

Câteva studii—puține dar admirabile—ca „*nudul spatelui*” ori „*nudul studiu*” lasă să întrevădem în pictorul Băescu un artist desăvârșit.. Pe figura dulce a fetei aceleia blonde—

nudul studiu—cu mărul mușcat între sânni părguiți în vârf—e atâta profunzime și complexitate, încât parcă și a exteriorizat—în privirile ochilor adânciți în orbite, în paloarea obrazilor rumeniți, în expresia totală a feței și în atitudinea corpului gol, toată remușcarea primului moment și toată tremurarea nervoasă a celei dintâi desgoliri.

Ar fi să scriem pagini nenumărate dacă am continuă să discutăm, pe rând, fiecare dintre cele 75 de tablouri ale expoziției lui Băescu!

Ne pare rău că nu avem posibilitatea să o facem, deși am avea toată bunăvoința și dragostea. Căci pictura sculptată, în culori, a maestrului Băescu tipurile impresionant caracteristice și peisagii la atât de sugestive, ne-a umplut sufletul de admirație.

Pictorul Băescu—și ca el toate puțini—e pictorul adevăratei arte românești.

Ne mândrim cu el.

C. N. TURCU

O orientare în comercializarea produselor agricole

Prin noua fază croită agriculturii noastre românești, când cea mai mare parte a pământului cultivabil prin evoluția socială s'a pulverizat aproape complet și a trecut în mâna muncitorului de pământ,

Ni se impune dar, ca la această nouă răspundere, să ne dăm seama cu un ceas mai devreme de a nu înstrăina acest bun curat național adică să vedem la comercializarea produselor agricole prin noi înșine, și nu prin intermediari, evreii, cari ca trântori stau și numai speculează atât pe producători, cât și pe consumatori.

Legile de până acum n'au permis finanței evreiești, de a se amesteca în treburile pământurilor, astfel că pământul de muncă a rămas un factor util numai al țărânului român, a elementului autotochton, a descendenților lui Traian.—Cea ce a fost mai dureros, a fost în Moldova unde boerii noștri nu-și prea vedeau de moșii, și la un moment dat 50 la sută din aceștia își aveau moșiile arendate evreilor și diferitelor elemente parazitare venite de prin Galizia.

Dacă au fost ei în stare să înșale buna credință a vechilor boeri moldoveni latifundiari dela care aveau arendate moșiile, acum caută prin alte manopere diabolice de a acapara dela țărani vii, livezi, păduri, grădini, clădiri, etc. apoi produsele agricole nici nu mai amintim! Zilnic ca lăcustele dau buzna prin toate satele agenți evrei a atâtor bănci și societăți evreiești și achiziționează produsele din vreme prin mijloacele lor înșelătoare.

În fața acestui pericol comun, opera legiuitorului și a Majestății Sale Regelui de-a naționaliza pământul țării, este noul, dacă și comercializarea produselor nu se va face tot prin români.

E o rușine să vezi jidovi trăind

din samsarlâc, neriscând nimic, speculând munca cinstită românească a țărânului nostru, care din primăvară până toamna din zori și până în noapte, își consumă energia sa și a familiei sale pentru brazda sa.

În acest sens cred că rolul D-lor Agronomi ar fi netăgăduit de mare, dacă ar lua sub conducerea D-lor chiar și comercializarea produselor agricole pentru a corespunde deantregul marea operă de naționalizare a comerțului agricol.

Pe lângă rolul de apostoli agricoli învățând pe țărani să muncească altcui pământul, ca până acum, se cuvine să-și ia în sarcina D-lor și acest rol de a ne comercializa prin noi înșine produsele țării direct consumatorilor străini, pentru ca în schimb străinătatea să ne dea direct mașinele și utensile agricole, de care are nevoie agricultura românească.

Iar mai presus de toate, se recomandă pentru ajungerea scopului, abnegație de sine și cinste personală în folosul ridicării elementului românesc, acum pe deplin stăpân pe ogorul său.

Acestea dacă sunt în asentimentul D-lor Agronomi, făcând acest apel patriotic în fața pericolului comun al dușmanilor noștri pripășiți la noi prin milă.

Și cu atât mai mult cu cât școlile noastre de agricultură de toate gradele au fost și sunt pur naționale și când azi tot pământul românesc, e pe veci al nostru, se cuvine să-l păstrăm sub toate formele în acest colorit strict național.

O orientare în această direcție a D-lor Agronomi se impune prin forme de coasociație cu finanța pur românească și la băncile populare, însă să aibă la bază numai cinstea și interesul aproapelui și al neamului.

Gh. Chelaru

Ședința consil. comunal din Piatra-N. dela 30 Mai crt.

Un număr neobișnuit de mare de consilieri—poate ademeniți de scurtimea neobicinuită a ordinii de zi, ce totuși s'a prelungit ca timp, mai mult decât oricând—facea ca să nu-și poată găsi locuri la masa de ședință.

Ținând seamă de unele recomandări ale Ministerului de Interne, s'au făcut unele modificări de formă la bugetul depe 1928, iar altele cu privire la unele evaluări de venituri au rămas cum le fixase consiliul, deoarece Ministerul nu cunoștea în amănunt situația locală.

S'au aprobat cheltueli și deschideri de credite după tabloul prezentat în ședință.

Idem închirierea a 27 hectare de loc pentru cultură pe 15 lei prăjina, ca și în anul precedent—văduvelor de război și funcționarilor comunali.

La chestiunea vânzării unui teren de cinci hectare fabricii de celuloză ce se construiește alături de schela Soc. Moldova, d-l N. Alexandrescu-Guranda se pronunță pentru respingerea referatului printr'un inflăcărat discurs, la care replicând d-l Colonel Calmuschi că eșirea d-lui deputat Guranda e datorită pretențiilor d-sale de a nu fi fost „satisfăcută” o anumită persoană, cum afirmă că i-a comunicat d-l inginer M. Manoiilescu afirmație ce-o întărește și d-l Dușlașescu, se naște un penibil schimb de cuvinte, neobișnuit în alte ședințe. Pentru demolirea spiritelor și pentru luminarea consiliului, chestiunea vânzării se amână pentru altă ședință, când d-l Nicu Lazaride va prezenta referatul său, întrucât d-sa n'a semnat pe cel prezentat în locul membrilor ai comisiunii.

Se aprobă oferta casei „Siemens-Schuckert” cu motoare „Sultzer” de 520 cai putere și 187 turații pe minut, cu preț de 22.000.000 lei plătit în 9 rate, până la 1 Decembrie 1932. Consiliul preferă această ofertă deoarece în raport cu seriozitatea firmei și cu experiența din trecut a motoarelor de peste 20 ani dela uzina veche, este cea mai acceptabilă.

Cu aceasta se va închide cel mai serios capitol al iluminării suficiente a orașului nostru.

Se aduc la cunoștință plângerile muncitorimei din oraș, înscrise în două petițiuni, pentru scumpetea traiului în raport cu prețurile modeste lor venituri, sprijinite de mai mulți domni consilieri, care cer cu insistență scăderea de către comisia permanentă a prețului pâinei, deoarece prețul de peste 100.000 lei a vagonului de grâu a scăzut sub 80.000 lei. Se hotărăște instituirea consiliului economic în conformitate cu noua lege administrativă, cu reprezentanți din toate suburbiile orașului, care să poarte grijă de fixarea prețurilor de alimente în viitor.

Se votează executarea devizelor întocmite de d-l arhitect al comunei pentru reparațiile exterioare a bisericilor din parohia Mărăței și Sf. Voevozi din capitolul bugetar respectiv.

Incendiu.

În ziua de 1 Iunie 1928 în com. Bistricioara s'a aprins și ars o puia de sumane a locuitorului Constantin Bustuhan.

Cauza este neglijența proprietarului.

Marele incendiu din localitate

Populația depe strada Cnejdiu și cea vecină a trecut în noaptea de luni 4 Iunie prin adevărate momente de groază. Pe la orele 11 noaptea țipete și fluerături asurzitoare vestiau pe locuitori că a izbucnit un mare incendiu. Limbi uriașe de foc se îndreptau spre cer luminând o bună parte din Cernegura și oraș. Sute de persoane ce se plimbau sau se distrau la balciul anual au alergat la fața locului.

Printre primii sosiți a fost D-l Diriginte Ionescu care a anunțat imediat autoritățile.

După câteva minute dela declanșarea incendiului au sosit și pompierii locali sub conducerea D-lui Locot. Tofan. Prima grijă a fost de a se izola casele vecine și a se localiza focul. A fost o muncă titanica depusă de pompieri ajutați de un pichet de incendiu din Reg. 15 și de Agenții Soc. de pază „Fiducitatea”. Fabrica Moldova era amenințată de a fi aprinsă în tot momentul și numai datorită pompelor ce le posedă a putut fi salvată. După 4 ore de groază focul a putut fi localizat lăsând în urma sa, pe o întindere de câteva sute de metri, numai scrum și jale.

Au ars următoarele locuințe:

Zilberdrath, Macovei, pensionarul Ștefan, D-na Botez, M. și R. Dorneanu, Braunstein și dep. de chereștea Filker. D-l Prefect a stat tot timpul și n'a părăsit locul dezastrului până ce incendiul a fost localizat. Țin să reamintesc munca depusă de D-nii Capit. Crețu, Buleu Locot. Velicof, Niculescu Mihail plut. Cucuroz și a D-lui Vali dir. fabr. Tricotaje.

Poliția, ca întotdeauna, prezenta

După toate aprecierile pagubelor ridica la 8-9 milioane

PUIU

Lovire

Individul Ion C. Timofte din com. Mastaciu nutren de multă vreme o ură contra consăteanului său Ion Șt. Drăgușanu caud se întorcea acasă fu întâmpinat de Timofte care îi aplica cu un par câteva lovituri în cap.

Victima în stare gravă fu internată în spitalul din Roznov. Șeful postului cercetează.

Tip. Județului Neamț

Piatra-N. str. Alex. cel Bun 3

Pățania

a doi elevi

Veniseră dela gimnaziul din Hangu ca să depună examen de admitere în cl. V-a de liceu. După ce au dat lucrarea scrisă la limba română au tras fuga la prima tulungerie din piață și cu fîcările aprinse, cu șopci, care din nefericire sunt identice cu ale liceului nostru mergeau satisfăcuți către grădina publică.

Un profesor care din întâmplare era în urma lor, a arătat poliția spre a-i cerceta cine sunt și a da referințe liceului.

Fatalitatea a făcut ca cercetările să dureze mai mult timp așa că au fost siliți să piardă lucrarea scrisă la matematică, deci întregul examen.

O sancțiune mai nimerită nici că se poate.

Față de libertatea cu care au acționat ne punem întrebarea: Nu cumva la gimnaziul din Hangu este permis elevilor fumatul?

Dela Liceu

Se aduce la cunoștința celor interesați că examenul de admitere în cl. I-a a liceului s'a ținut între 25 și 28 Iunie. Elevii cari cer în scris sunt obligați să plătească 50 lei pentru plata comisiei examinatoare.

PRIMĂRIA ORAȘULUI PIATRA-N.

JUDEȚUL NEAMȚ

Serviciul Administrativ

No. 10214 — 31 Mai 1928

La 23 Iunie 1928 ora 11 se va ține licitație în camera acestei Primării pentru aprovizionarea cantității de 100 movili prund pe șoseaua din Sărata. Lucrarea se urcă la 30.000 lei.

No. 9732 — 31 Mai 1928

Idem pentru facerea a 2 podețe de beton armat pe str. Tărăncuța. Lucrarea se urcă la suma de lei 20537

No. 9729 — 31 Mai 1928

Idem pentru facerea unei rigole pe str. Tărăncuța. Lucrarea după deviz se urcă la suma de lei 58463

No. 890

Idem pentru închirierea pe timp de zece ani a 2 loturi pentru a se construi pe el de către chiriași magazii pentru casapi. Condițiunile se pot vedea la dosarul Primăriei.

No. 1580 — 5 Iunie 1928

La 25 Iunie idem pentru antrepriza curățirii latrinelor și hazinelelor dela proprietățile publice și particulare din acest oraș pe timp de 3 ani, începător dela 15 Iulie 1928.

Primar, C. N. Palladi

Secretar, Gr. Șt. Covrig